

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADÁSA

RÁDIÓS GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

ELNÖK: MAYER KÁROLY DR.
HELYETTES ELNÖK: BUDAY BARNA

TAGOK:

MARSCHALL FERENC DR. SZTANKOVICS JÁNOS
NÉMETH JENŐ WELLMANN OSZKÁR DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

CZVETKOVITS FERENC DR.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SUHAYDA TIBOR

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, V., KOSSUTH LAJOS TÉR 11. SZ., II. 202.

III. ÉVFÖLYAM

A. SZOROZAT

27. SZÁM

OLYASD EL, ŐRIZD MEG ÉS GYŰJTSZD KÖNYVTÁRBA!

A TRAKTOR

ÍRTA:

K.-HERDLICZKA ERNŐ

M. KIR. GAZDASÁGI FŐTANÁCSOS, NYUG. GAZD. AKAD. TANÁR.

KÉRJEN KÉPES PROSPEKTUST!

Minden talajon, minden időben,
mindig gazdaságos

a
CATERPILLAR
REG. U.S. PAT. OFF.
TRACTOR

Vezérképviselő: **STEYR MŰVEK R.-T., BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 25.**

Eddig megjelent füzetek:

1. *Dr. Szathmáry Arisztid :*
A borkezelésnél szükséges tisztaságról.
 2. *Pályi Sándor :*
Tartsunk rendet gazdaságunkban.
 3. *Ráth Árpád :*
A mezőgazdasági talajvizsgálatok gyakorlati hasznossága.
 4. *Kemény Szilárd :*
A baromfitenyésztés, különös tekintettel a tanyai gazdálkodásra.
 5. *Dr. Schandl József :*
Hogyan tehetjük jövedelmezővé juhászatunkat ?
 6. *köveskáli György Jenő :*
Férges alma.
 7. *vitéz Fodor Vince :*
Fásítsunk !
 8. *Rajczy Géza :*
A tengeri célirányos termeléséről.
 9. *Gyárfás József :*
Az okszerű takarmánytermesztésről.
 10. *Dr. Schandl József :*
A budapesti országos mezőgazdasági kiállításaink jelentősége.
 11. *Dr. Jeszenszky Árpád :*
A selyemtenyésztés mai módja hazánkban.
 12. *Dr. Kelemen Imre :*
A mezőgazdasági termelés megszervezése.
 13. *Dr. Borbély Kálmán :*
Magyarország 1929. évi mezőgazdasági termelése.
 14. *Biró János :*
A rendszeres és okszerű legeltetésről.
 15. *Dr. Schmiedhoffer Gyula :*
A sertésvész és az ellene való védekezés.
 16. *Dr. Kerekes Lajos :*
A gyümölcsösök védelme és a házilag készíthető védekezőszerek.
 17. *Buday Gyula :*
Első segélynyújtás háziállataink gyakoribb megbetegedéseivel.
 18. *Dr. Ihrig Károly :*
A gabonaszövetkezetek és közraktárak gabonavédelmi szerepe.
 19. *Dr. Bittera Miklós :*
Növénytermesztési újdonságok.
 20. *Csiki László :*
A zöldtakarmányok besavanyítása.
 21. *Vajna István :*
A m. kir. téli gazdasági iskolák szerepe a mezőgazdasági haladás szolgálatában.
 22. *enesi Dorner Béla :*
A rét- és legelőjavítás időszerű kérdései.
 23. *Dr. Réthly Antal :*
Az időjárásokozta gyümölcsfakárk és az ellenük való védekezés.
 24. *Ulicsny Károly :*
A esemegeszőlő eltartásáról és esomagolásáról.
 25. *Dr. Zucker Ferenc :*
A mesterséges istállótrágya készítése.
-

A traktor.

Írta: K.-Herdliezka Ernő m. kir. gazd. főtanácsos, ny. gazd. akad. tanár.

A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozatának — mint ma már minden rádióhallgató tudja — az a célja, hogy ezer gonddal küzködő gazdáinknak hasznos útmutatásokat, tanácsokat nyújtson. Úgy gondolom tehát, hogy amikor ennek az előadásorozatnak keretében a traktorról kell beszélnem, akkor először is olyan gazdáink okulására, akiknek még nincs traktoruk, el kell röviden mondanom, hogy voltaképen *mi is az a traktor*, milyen munkákra lehet használni, milyen előnyökkel jár a használata; másodsorban azoknak, akik traktorbeszerzés gondolatával foglalkoznak, útbaigazításokat kell nyújtanom, hogy a sokféle használatos traktortípus közül *hogyan választhatják ki* az adott viszonyoknak *legjobban megfelelőt* és általában milyen elveket kövessenek a traktorvásárláskor; végül pedig azoknak a gazdáinknak, akiknek már van traktoruk, arra vonatkozóan kell útmutatásokat adnom, hogy *miképpen használhatják* a legjobb sikerrel traktorukat, vagyis, hogy traktortartó gazdáink hogyan gyümölcsöztethetik a legjobban — nemcsak a saját maguk, hanem egész mezőgazdaságunk javára is — a traktorokban fekvő nagy tőkéértéket.

Mindezekről sokat lehetne és kellene is gazdáinknak írni és beszélni. Egy rádióelőadás szűk keretében azonban csakis azokat a mondanivalókat ragadhatjuk ki mindezekből, amelyek a közvetlen gyakorlati célt tekintve, valóban a legfontosabbak a gazdára. Ezekről lesz tehát szó a következőkben.

A latin „tractor” szó húzó-, vontatógépet jelent. Ennek megfelelően a traktor alapjában véve nem más, mint olyan motor, amely megfelelő (kerekekkel ellátott) alvázra úgy van rászerezve, hogy a motor ereje magát a gépet előre tudja hajtani s így vontatni tudja az utána akasztott terhet. A *motorból*, az ennek erejével meghajtott hátsó vagy *vonókerekekből*, a meghajtást végző fogaskeréksorozatból — az ú. n. *közlőműből* — és az első vagy *kormánykerekekből* áll tehát lényegében véve a traktor.

A motor lehet gőzmotor is s az ilyen gép gőztraktor. A gőztraktorok 1910. táján meglehetősen el voltak terjedve hazánkban. 1920. után azonban már teljesen kiszorították őket az explóziós (robbanós) motorral felszerelt traktorok úgy, hogy ma már traktor alatt általában véve mindig robbanósmotorral felszerelt traktort szoktak érteni.

A legtöbb erőt kívánó mezőgazdasági munka a *szántás*. Ezért a traktorok elsősorban és főképen szántásra vannak szerkesztve. Alkalmasság azonban a traktor sok mindenféle *más munkára* is. Eke helyett lehet utána akasztani fogashoronát, hengert, táresát, kultivátort,

vető-, kapálógépet, sőt fűkaszaló, arató, répakiszedő és más hasonló mezőgazdasági eszközt. Már *felszántott földön*, különösen a nehezebb traktorok erősebben besüppednének, ezért ilyenkor *talpszélesítővel* kell a traktort ellátni. Ily munkákra még talpszélesítővel is jobbak természetesen a könnyebb traktorok. Ezért *ha a szántás mellett ilyen munkákra is sokat akarjuk a traktort használni*, mindig a *könnyebb típusúak közül válasszunk*. Terhek vontatására, így behordásra, trágya-kihordásra, egyik gazdaságból a másikba, vagy a gazdaságból az állomásra való fuvarozásra is alkalmasak a traktorok. De alkalmasak helyben állva cséplőgép hajtására, vízszivattyúzásra, körfűrész hajtására, darálásra és más hasonló munkára is. Megjegyzendő, hogy az utóbbi munkák általában véve kevés erőt kívánnak; *amotorok* pedig, ha *kisebb terheléssel* (vagyis normális lóerejüknél lényegesen kevesebb lóerővel) dolgoznak, *aránylag vére* — vagyis a végzett munkához képest — *sok tüzelőanyagot fogyasztanak*. Ha tehát *ilyen, kisebb erőszükségletű munkára* sokat akarjuk a traktort használni, *kistípusú traktort* válasszunk: ha időnkint a szántás miatt nagyobb lóerejű traktorra volna is szükségünk, akkor is *helyesebb ilyen esetben inkább két kisebb, mint egy nagyobb traktort beszerezni*.

A traktornak egyik nagyobb jelentőségű előnye tehát az, hogy sokféle munkára alkalmas. Ha a gazdaságban előforduló munkákra való figyelemmel helyesen van a traktor megválasztva, akkor az év legnagyobb részében munkában lehet és ezzel a benne fekvő tőke jól kihasználható. A *legfőbb előnye* azonban *abban van a traktornak, hogy* — ha megfelelően rendben van tartva — *bármely időpontban munkára kész* és egyszerre nagy tömegben képes a sürgős mezőgazdasági munkákat is elvégezni. A traktortartó gazda mindig ki tudja használni szántásra és hasonló munkákra a legmegfelelőbb időpontot és ezzel terméseredményeit megsokszorozhatja. Ma már teljesen kidomborodott az az igazság, hogy *a kellő időben nagy tömegben végzett munka nyomán fakadó jövedelemtöbbletben van a traktortartás legfőbb előnye*.

Arra vonatkozóan, hogy szántásnál az *egy holdra eső munkaköltség* traktor használata esetén a fogatoserő költségével szemben csökken-e és mennyivel csökken, eltérők a vélemények. Ennek az az oka, hogy a különféle gazdaságokban az itt szerepet játszó körülmények nagyon sokfélék. Olyan gazdaságokban, hol az igatartás különösen olcsó s a talaj is alkalmas a fogatos szántásra — és általában véve a *könnyebb munkáknál* — *a fogatos szántás még olcsóbb is lehet* a traktorszántásnál. Ott, ahol a traktort nem választották meg helyesen, vagy ahol nem kezelik kellő gondnal, hozzáértéssel s emiatt sok az üzemzavar, kevés a teljesítmény és sokba kerül az alkatrészpótlás, ily gazdaságokban természetesen *szintén drága a traktormunka*. De az *esetek túlnyomó részében* még a munkaköltségekben is nagy *megetakarítások érhetők el a traktorhasználat nyomán*. Ha van is a traktornak gazdáink közt ellensége (amikor azonban majdnem mindig nem a traktorban, hanem a gazdában vagy a gépészen van a hiba), viszont áll az is, hogy a traktor az egész világon rohamosan terjed és mennél előrehaladottabb agrikulturája van egy államnak, annál fontosabb szerepet játszik ott a mezőgazdasági üzemben a traktor.

A traktoros gazdálkodás előnyeit *eleinte csak a nagygazdaságok*, majd ezek mellett még a középgazdaságok élvezhették. *Ma* már azonban minden birtokkategóriának — így a *kisgazdaságoknak is* — megvan a maga jellegzetes traktortípusa. Újabban a nagy pénztelenség folytán, valamint a majdnem minden államban végrehajtott földbirtokreformból

kifolyóan a kisgazdaságok szaporodása folytán *a kistraktorkérdés különös jelentőségre tett szert*. Hazánkban is nagyon időszerűvé vált ez a kérdés, annál is inkább, mert a régebbi időkben e célból megpróbált olyan *szövetkezesek*, melyeknél több kisgazdaság együttesen szerzett be egy vagy több rendes típusú traktort — bár egyes országokban ily traktor-társulatok eredményesen működnek — *nálunk nem vezettek a várt sikerre*. Az utóbbi időkben különben nálunk több kisebb gazdaság megadta az árát annak, hogy — igazi kistraktor hiányában — olyan nagyobbfajta traktort szerzett be, melynek ára és alkatrészpótlási költsége nem állt arányban a gazdaság teherbíróképességével és a traktor kihasználtságával. *Kisgazdaságnak* — éppúgy, mint például cséplőgépből, vetőgépből stb. — traktorból is csak *kistípusú* felelhet meg. A kisgazdaságok traktorának *olcsónak* kell lenni és *kevés alkatrészpótlást* kell igényelni, mert a kisgazdaságok nagyobb tőkebefektetést és üzemköltséget nem bírnak el; emellett éppolyan *jó anyagból* és *tartós szerkezettel* kell készülnie, mint a nagyobb traktoroknak s a *lehető legegyszerűbb szerkezettel* kell bírnia, hogy kezelése könnyen elsajátítható legyen. Csakis ezeknek a feltételeknek mindenben megfelelő traktor eléghető ki a kisgazdaságok igényeit. Ma már nálunk is gyártanak e kívánalmaknak megfelelő traktortípust, szorosan a hazai tapasztalatok nyomán és hazai viszonyainkhoz alkalmazva.

Napjainkban nálunk 15—60 lóerős nagyságban gyártott traktorok szerezhetőek be. *A húsz lóerőn aluliak a kisgazdaságok, a húsz-harminc lóerősek a középbirtokok, a harmincon felüliek a nagygazdaságok tipikus traktorai*. Vannak mindezek között könnyűre szerkesztett, mozgékony, többnyire négyhengeres, magas fordulatszámú járó és vannak nagyobb önsúlyú, egy- vagy kéthengeres, lassúbb járású mótossal felszerelt típusok. Így mindenféle talajra található ma már alkalmas traktortípus. Legkönnyebb dolga van a traktornak középkötött talajon; ezért annak a gazdának, aki ily talajon gazdálkodik, könnyű dolog céljainak mindenben megfelelő, jó traktort találni. *Kötött, nehéz, valamint laza, homokos, süppedékes talajra azonban nem minden traktor alkalmas*. Nehéz talajra a nehéz önsúlyú, nagy vonóerejű és aránylag kisebb menetsebességű, laza talajra pedig a különösen könnyűre szerkesztett és inkább nagyobb menetsebességű traktorok valók, mert laza talajon a nehéz traktor beásná magát. *Nagyon laza talajra* csakis az olyan traktorok valók, melyek kerekek helyett olyan végtelen *láncalpakon* járnak, mint a háború idejéből ismert, szomorúemlékű tankok, mely utóbbiak tulajdonképpen ezekből a láncalpas mezőgazdasági traktorokból fejlődtek ki. *Emelkedékes talajra* inkább *könnyű* traktor való, mert a nehéz traktor nagyobb emelkedéseken önsúlyának vontatására sok erőt fogyaszt s így hasznos munkát keveset tud végezni.

Fontos a traktoroknál az *üzemanyag* kérdése is. Mai traktoraink szokásos üzemanyaga a benzin, a petróleum és a nyersolaj vagy gázolaj, mikhez legújában — egy értékes magyar találmány, a Kund-motor révén — még a spiritusz (a mezőgazdasági szeszgyárakban is előállított közönséges nyersszesz) járul. Mindegyik üzemanyag használatának vannak előnyei és hátrányai is. A nyersolajtraktor motorja többnyire egyhengeres, ritkábban kéthengeres, egyszerűbb szerkezetű és lassúbb fordulatszámú jár, mint a karburátoros (benzin- vagy petróleum-) motor. Mindezeknél fogva kisebb az üzemzavarok lehetősége és tartósabb lehet a gép. Ezzel a sokszor hangoztatott, valóban fenn is álló előnnyel szemben áll azonban az is, hogy a karburátoros motor szerkezete ha

valamivel komplikáltabb is, ma már annyira kiforrott, hogy az első-rangú gyárakból kikerült karburátoros motorok sem hagynak hátra az üzembízottság és tartósság szempontjából kívánivalót.

A *nyersolajmotorok* nagy előnyéül szokták emlegetni azt is, hogy *olcsó* az üzemük. Ennek az állításnak megvan az alapja, mert ez az üzemanyag kitermelési módjánál fogva valóban lényegesen olcsóbb kell hogy legyen, mint a közönséges tisztítási, finomítási műveletek révén származó motorpetróleum vagy éppen motorbenzin. A motor-hajtóanyagok áralakulásába beleszól azonban a kereslet és kínálat viszonya is, úgy hogy például napjainkban a nyersolaj és petróleum ára körülbelül egyforma (kilogrammonként 17—20 fillér), a traktorbenzin ára pedig ennek körülbelül a kétszerese. Nem szabad továbbá ennél a kérdésnél figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a traktor munkaköltségei sok más tényezőtől is függnének úgy, hogy végeredményben *nem az a legolcsóbb üzemű traktor, amelyik a legkisebb tüzelőanyagköltséggel dolgozik, hanem az, amelyiknél az egy holdra eső összes költség a legkisebbnek adódik ki.*

A *benzinüzemnek* a petróleumüzemmel szemben nagy előnyei vannak. A traktor *munkateljesítménye nagyobb, fogyasztása kisebb, ritkábbak az üzemzavarok, hosszabb a gép élettartama.* Mindazonáltal, amikor a petróleum annyival olcsóbb a benzinnél, mint például napjainkban, akkor *a petróleumüzemű traktornak is megvan a létjogosultsága.*

Ha a különféle traktorokra vonatkozóan kiszámítjuk az egy holdra eső összes munkaköltséget, ez olyan traktoroknál fog a legkisebbnek kiadódni, amelyeknek olcsó ár és nagy tartósság — valamint normális üzemanyagfogyasztás — mellett nagy a *munkateljesítményük.* Ebből az a tanulság, hogy *ha a gazda választani akar a sok traktor közül, tudakolja meg nagy gondtal az ő viszonyai között számbajöhető traktorok jellemző adatait, különösen azt, hogy melyiknek mennyi a teljesítménye az árához viszonyítva, milyen a tartóssága és alkatrészpótlási költsége.* Az utóbbira nézve helyesen teszi, ha az eladótól megtudja, hogy mennyiért számlázza a természetes elhasználódás folytán pótlást igénylő drágább alkatrészeket és ezt (valamint bizonyos határidőn belül gyártási hibából eltört alkatrészek díjmentes kicserélését) az üzlet megkötésekor garantáltatja. *Az óránkénti munkateljesítményt és a holdankénti üzemanyagfogyasztást nem helyes garantáltatni, bár ez nálunk eléggé szokásban van.* Sok gazda alku tárgyává teszi a teljesítményt és fogyasztást és attól a cégtől veszi meg a traktort, amelyik a legnagyobb teljesítményt és legkisebb fogyasztást hajlandó garantálni. Természetes, hogy ezzel csak önmagát csalja meg, mert sok eladó ilyenkor egyszerűen úgy oldja meg a kérdést, hogy vállalja a kívánt garanciát és a próbaszántáskor gépészének ügyességében bízva, a motor túlterhelésével és bizonyos ügyeskedésekkel ki is hozza a kívánt eredményt; a gazda saját gépészével azonban ugyanezt az eredményt többé el nem éri, ami egyébként nem is lenne kívánatos, mert ezzel a gép élettartama ugyancsak lecsökkenne. Minden traktornak megvan a maga teljesítő-képessége, mert hiszen ez főképpen attól függ, hogy hány lóerőre van a motor méretezve s éppúgy a fogyasztás is megszabott tulajdonsága a motornak. Ez a teljesítmény és fogyasztás nagyon változó aszerint, hogy milyen talajban és milyen mélyen dolgozik a gép, de ezen alkudozással változtatni nem lehet.

Rossz szokás a gazdák részéről az is, hogy traktorvétel előtt gazdaságukban az őket érdeklő traktorokkal valósággal *versenyszántás*

rendeztetnek. Az ilyen versenyszántás az amúgyis nagy rezsiköltséggel dolgozó traktorcégekre nagy megterhelhetést jelent, ezt a költséget azonban ők áthárítják a vevőkre úgy, hogy végeredményben ezzel a gazda csak önmagát és traktorvásárló gazdatársait károsítja meg.

Érthető, ha a traktorvevő gazda úgy okoskodik, hogy ismerni akarja vétel előtt az őt érdeklő traktorok teljesítményét és fogyasztását. Garantáltatásra és versenyszántásra azonban emiatt nincs szükség, mert ma már az ismertebb traktorokra vonatkozóan módjukban áll gazdáinknak megbízható üzemi adatokat beszerezni. *A budapesti József-műegyetem mezőgazdasági gépkísérleti állomása minden nálunk forgalomba kerülő traktort meg szokott vizsgálni s a vizsgálat eredményéről a cégeknek hivatalos bizonylatot ad ki.* Kérje a traktorvevő ezt a hivatalos bizonylatot és érdeklődjön a különféle traktorok teljesítményéről és fogyasztásáról traktortulajdonos gazdatársainál. Az ilyen tájékoztató adatok útján induljon és ezek mellett legyen figyelemmel azokra a szempontokra, amiket az előbb kidomborítottunk s akkor mindig helyesen fogja tudni kiválasztani a sok közül azt a traktort, amelyiket az ő adott viszonyai között valóban a legérdemesebb megvennie.

Mulasztást követnénk el, ha most, amikor a traktor megválasztásáról van szó, rá nem mutatnánk arra, hogy *ma már semmi szükség nincs arra, hogy a magyar gazda külföldi traktort vásároljon.* Régebben a traktorok hazánkban való térfoglalásának kezdetén, kénytelenek voltak gazdáink külföldi traktort venni, mert hazánkban kezdetben egyáltalán nem, később pedig csak egyes típusokat gyártottak. Napjainkban azonban az a helyzet, hogy elsőrendű minőségű traktort hazai gyáraink a lánctalpas típus kivételével mindenféle típusban gyártanak. Őt hazai gyár foglalkozik ma már traktorok gyártásával; egy gyár évek óta jól kiforrott szerkezettel, négy másik gyár pedig az évek során át leszűrődött gyakorlati tapasztalatok felhasználásával a legjobban bevált szerkezetek megválogatásával fogott hozzá az utóbbi időkben a traktorgyártáshoz. A legkisebb, 15—18 lóerőtől kezdve egészen a nagy, 40 lóerő körüli traktorig, könnyű- és nehéz típusú, nyersolaj-, petróleum- és benzinüzemű traktort egyaránt gyártanak ma már hazánkban.

Amily fontos, hogy helyesen válassza meg a gazda a traktort, éppen olyan fontos az is, hogy ha már megvan a traktor, azt a lehető legcélszerűbben *használja.* Evégből különösképen ügyeljünk a következőkre:

Használjuk ki jól a traktort, vagyis dolgoztassuk annyi munkaórán át, amint csak lehet. Hogy ez módunkban álljon, szerezzünk be hozzá minden szükséges munkaeszközt. Igaz, hogy a traktor több évig tart, ha évente kevesebb munkaórát dolgozik, a benne fekvő tőke kamatvesztése azonban annál kisebb, mennél többet dolgoztatjuk egy-egy év alatt. Ezért különösen manapság, amikor a gazda csak magas kamatra kaphat pénzt, fontos, hogy *drága gépeit mennél jobban kihasználja.*

Nagyon fontos, hogy az intenzív kihasználást ne úgy értelmezzük, hogy túleröltessük a gépet, hanem úgy, hogy az évi munkaórák számát fokozzuk. Ha nap-nap után akár éjjel-nappal dolgozik is a traktor, az nem árt neki, de ha túleröltetjük, pár hét alatt is tönkre mehet. Az se helyes, ha kis terheléssel dolgozik a motor, mert ezzel ok nélkül leszáll a teljesítmény és fokozódik az egy holdra eső üzemanyagfogyasztás. Akármilyen talajban, akármilyen mélyen szánt a traktor, nagyon fontos, hogy *mindig normális, vagyis a teljes munkaképességéhez közelálló*

terheléssel dolgozzék a motor. A lelkiismeretes és dolgát jól értő gépész be is állítja mindig az ekét arra a munkaszélességre s a traktort arra a menetsebességre, hogy ezt elérje. *Nagyon helytelen* tehát az ilyen gépésztől *folyton több munkavégزمényt követelni*, mint amennyit a maga jószántából felmutat. Ha ezt tesszük, ezzel csak azt érhetjük el, hogy kihozza a kívánt teljesítményt, de ennek *a gép adja meg az árát.* Viszont vessünk nagy súlyt arra, hogy *jó traktorgépészünk legyen.* A hanyag, csekélytudású gépész, ha bármily kevés fizetése van is, nagyon sokba kerül a gazdának. A *holdpénz*, vagyis a naponta felszántott holdak után fizetett prémium *a traktoroknál nem helyeseltheő*, mert a gép tartósságának rovására eshet; ha a munkát siettetni akarjuk, inkább a *túlórákat* fizessük meg, vagy *éjjeli üzemet* tartunk váltott traktorvezetővel.

Nagyon fontos, hogy *jóminőségű üzemanyagot használjunk.* Különösen kenőolajat és petróleumot csak megbízható cégtől és mindig jóminőségűt vásároljunk, mert különben gyakoribbak lesznek az üzemizavarok, rövidebb a gép élettartama, ezzel csökken a teljesítmény és drágul a munka.

Tanulmányozzuk a gazdák számára írt traktor-könyveket, olvassuk el a szaklapokban időnkint megjelenő szakcikkeket és ne feledjük el, hogy a gazda — aki elvégre nem lehet mindent tudó traktorszakember — traktorügyekben nincs magára hagyatva. Ha valami fontosnak vélt dologban nem tud eligazodni, forduljon illetékes helyre. *A budapesti és a magyaróvári mezőgazdasági gépkísérleti állomások, valamint a debreceni és keszthelyi gazdasági akadémia géptani tanszéke* mindennemű traktor-kérdésben *díjmentesen ad útbaigazításokat*, szaktanácsot a hozzáforduló gazdáknak.

Szeressük a traktort, gondozzuk és igyekezzünk mennél jobban megismerni, mert a jól kezelt traktor a maga helyén alkalmazva nagyon hasznos segítőtársa a gazdának.

